СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 62. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 17-го березня, 1937.

VOL. XLV. No. 62. Jersey City, N. J., Wednesday, March 17, 1937. THREE CENTS

СУД ПРИКАЗУЄ СТРАЙКАРАМ ПОКИНУТИ ФАБРИКИ КРАЙСЛЕРА

ДІТРОЙТ. — Суддя Алан Кемпбел видав судовий приказ провідникам Комітету для Промислової Орґанізації, урядникам автомобільної юнії та страйкарам, що засіли в 8 фабриках автомобільного підприємства Крайслера покинути фабрики до 9 години в середу рано. Судовий приказ згадує поіменно понад сто осіб, починаючи від Джана Луиса, голови Комітету для Промислової Орґанізації,

Суддя загрозив, що на випадок непослуху суд наложить кару в сумі 10 міліонів долярів.

Як суддя читав цей приказ, під судовим будинком ходили пікети страйкарів.

Стейтовий ґубернатор Мерфі негайно скликав конференцію юнійних провідників.

ПОЛІЦІЯ ВИКИДАЄ СИЛОЮ „СИДЯЧИХ СТРАЙКАРІВ" ЗІ ШПИТАЛЯ.

НЮ ЙОРК. — Поліція викинула силою 132 людей прислуги жидівського шпиталя в Брукліні, що 8 годин передтим почали „сидячий страйк" у шпиталі та забарикадувалися в ріжних комнатах.

Поліція виступила проти страйкарів на приказ суду, котрий видав заборону проти „сидячих страйкарів", мотивуючи її тим, що „сидячий страйк" грозить пацієнтам. Поліція зявилася узброєна в револьвери й сокири. Вона арештувала 19 страйкарів.

ПІДПРИЄМСТВО РЕМИНҐТОНА НЕ СЛУХАЄ УРЯДУ.

ВАШИНҐТОН.—Підприємство Ремінґтон Ренд Ко. подало до публичного відома, що воно не думає сповняти приказу Краєвої Ради Робітничих Відносин та не прийме назад на роботу 4,000 робітників, як це приказала йому Рада.

Замісць цього підприємство думає піти на судову дорогу. За підприємство станув союз фабрикантів.

ҐРУПА ПРЕЗИДЕНТА СХИЛЯЄТЬСЯ ДО КОМПРОМІСУ.

ВАШИНГТОН. — Провідники демократичної більшости в конґресі дали до зрозуміння, що більшість не буде мати нічого проти того, щоби справу реформи суду вирішувати теж дорогою поправки до конституції. Одначе вона все таки настає на те, щоби конґрес передівсім приняв постанову про реформу федерального суду за пляном президента Рузвелта.

ЗА РОЗСЛІД НАД ЧУЖИНЕЦЬКОЮ ПРОПАҐАНДОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Дикстейн промовляв у конґресі за свою резолюцію, щоби конґрес визначив більшу суму на розслід чужинецької пропаґанди в Злучених Державах.

Підчас дебати над цею резолюцією републиканський конґресмен з Ню Джерзі, Томас, закидав Дикстейнові, що в його окрузі є більше комуністів, ніж є фашистів у цілих Злучених Державах. Відповідаючи на це, Дикстейн казав, що він викинув з своєї округи майже всіх комуністів так, що їх там нема й 200.

ЩЕ ВІДГУКИ ЗАЯВИ ЛЯ ҐВАРДІЇ.

НЮ ЙОРК. — Заходами Американського Жидівського Конґресу й Жидівського Робітничого Конґресу влаштовано тут у понеділок вечором у салі Медисон Сквер Ґарден масове віче для протесту проти націзму. На вічу зявилося коло 20,000 осіб.

Джан Луис, голова Комітету для Промислової Орґанізації, клеймував націстичний уряд за те, що, мовляв, він здушив робітничі орґанізації. На його думку, лише робітничі орґанізації в роді промислових юній можуть становити заборол0 проти поширення фашизму в Америці. Ґенерал Джансон критикував однаково націзм, фашизм і комунізм. Жидівські бесідники на вічу промовляли за бойкот німецьких товарів.

На заклик Курта Мертіґа, що його вважають провідником орґанізаторів націзму в Америці, відбулося в „Ню Йорк Турн Гале" віче для протесту проти висказів нюйорського посадника Ля Ґвардії проти Гітлера. Курт Мертіґ гострими словами клеймував Ля Ґвардію й заповідав, що незадовго в Америці повстане „чесна американська революція, що відбере край назад від жидів", а Ля Ґвардію „пустить назад у канал, де він належить". На віче зявилося 65 осіб.

ЗА ЗАБОРОНУ ДОПУЩЕННЯ ЧУЖИНЕЦЬКИХ АКТОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Перед іміґраційним комітетом палати послів велося далі переслухання в справі внеску конґресмена Дидстейна, щоби обмежити приїзд чужинецьких акторів до Злучених Держав.

Між свідками перед комітетом ставав у понеділок відомий диригент Пол Гвайтмен. Свідок заявився за протест Дикстейна, кажучи: „Очевидно, штука є інтернаціональна, одначе, як інші краї видають закони проти наших артистів, ми повинні зробити те саме проти їх артистів".

ПРИСУД НА О. ТАТОМИРА.

В Самборі відбулася розправа проти б. сенатора о. Татомира, якому закинули, що підчас зборів „Лугу" розбив палицею голову шевцеві Шамчаникові, який противився резолюціям. О. Татомира засудили, як повідомляє польська преса, за підбурювання до ненависти на 8 місяців вязниці з припиненням кари на 5 літ.

ПАЛЕСТИНА ДАЛЕКО, ВЯЗНИЦЯ БЛИЖЧЕ.

Прокуратура в Варшаві зладила акт обвинувачення проти адв. Б. Гіпля, що орґанізував минулого року нещасний похід жидів пішки з Варшави до Палестини. Акт обвинувачення закидає адв. Гіплеві нарушення приписів карного кодексу уст. 127 і 162, що говорят про образу влади й участь в нелеґальних зборах. Карні санкції за ці збори передбачують кару до двох років вязниці.

ЖІНОЧА ПОЛІЦІЯ В БІЛГОРОДІ.

Югославія ввела на взір інших держав жіночу поліцію. Перші поліціянтки появилися вже на вулицях Білгороду. Їх завданням є нагляд над бездомними дітьми й повіями.

ЦІКАВІ РОЗКОПКИ В АТЕНАХ.

Підчас копання фундаментів під будівлю в центрі міста Атен, коло площі Згоди, натрапили робітники на старинну грецьку колюмну висоти 2-ох метрів з написом, присвяченим Сократові. Ця колюмна походить правдоподібно з дому, де вчив великий грецький фільософ Сократ.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО СКРИПАКА.

В Італії, в Трієсті вмер у 58. році життя скрипак-віртуоз, Авґуст Янковіч. Він заложив славний „квартет", що з великими успіхами виступав по всіх важніших концертових салях обох земних півкуль. Він був також першим скрипаком королівської опери в Римі.

ЧЕТВЕРТИЙ РАЗ — БЛИЗНЯТА.

В Родині різника Вільчуха в Байтені (в Німеччині) трапився рідкий випадок. Жінка Вільчуха повила четвертий раз близнята. Отже згадане подружжя має 8 дітей-близнят, не числячи двоє дітей, вроджених поодиноко. Всі діти здорові.

ПОСТУП ПЛЯНІВ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Ґровер Гвейлен, предсідник Корпорації Світової Вистави, що має відбутися тут у 1939-тім році, подав до відома, що комітет згодився виставити як „будівляне чудо" вистави величезну кулю, 200 стіп високу, що ніби буде уноситися на водограях.

Коло цеї кулі виставлять обеліск, на 700 стіп високий.

ПОЛІТИЧНА РУБРИКА В СВІДОЦТВАХ МОРАЛЬНОСТИ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО БРАЗИЛІЇ.

Польське посольство в Ріо де Жанейро (Бразилія) повідомило, що внаслідок порозуміння з бразилійським урядом у свідоцтвах моральности для кандидатів на виїзд до Бразилії заведуть нову рубрику, в якій зазначать, що еміґрант „не виявляв комуністичних поглядів" і не був ніколи суджений ані караний за провини, що полягають на змаганню повалити існуючий лад. Особи, карані колинебудь за комуністичну діяльність, не можуть числити на виїздову візу до Бразилії.

ЗАСТРІЛИЛИ ДИВЕРЗАНТА НА ВОЛИНІ.

Коло хуторів Свіців у Дубенщині поліція окружила військового дезертира, Корнія Горощука, який — як повідомляють польські часописи — скривався перед поліцією від 1922-го р. та вів протидержавну акцію. Горощук скрився в стодолі й стріляв до поліційної стежі. В Одній хвилині вибіг він зі стодоли й намагався втекти до ліса. Підчас утечі поліція застрілила його.

МІЖНАРОДНІЙ ЗІЗД ІСТОРИКІВ У РИЗІ.

Латвійський Історичний Інститут в порозумінні з університетом у Ризі, уряджує в серпні ц. р. перший міжнародній зїзд істориків надбалтійських країв у Ризі. Орґанізаційним комітетом проводить знаний латвійський археольоґ проф. Франц Баледіс, що цього року відвідав цілий ряд надбалтійських країв, запрошуючи до співучасти в конґресі Данію, Естонію, Фінляндію, Швецію, Литву, Східні Пруси і Польщу. З огляду на зїзд, Латвійський Історичний Інститут приготовляє археольоґічно-історичну виставу і видає цілий ряд незнаних ще документів, що відносяться до історії Латвії.

КАМЯНИЙ ВУГОЛЬ В ЯРОСЛАВЩИНІ.

В селі Йодлівка, ярославського повіту, селяни відкрили значні поклади камінного вугля. Слід пригадати, що ще 1926-го р. досліджували поклади вугля в цій місцевості, але внаслідок спротиву „шлеський баронів" рішили всякі пошукування в тій місцевості занехати. Тепер з огляду на новий інвестиційний плян, що передбачує в сандомирській окрузі поважний промисловий цент, числяться, що власті звернуть увагу на викриття вугля в цій околиці, бо цим робом майбутній промисловий центр посідав би власні копальні вугля.

ТРАҐІЧНИЙ ВИПАДОК ПІДЧАС ВПРАВ.

Підчас вправ у киданні ручних ґранатів у Ґрудзьонці, один вояк задовго задержав ґранату в руці. Це завважив хор. Лучак і кинувся до згаданого вояка, щоб йому вирвати ґранату. Але вже було запізно. Ґраната вибухла й відірвала хор. Лучакові обі долоні, а воякові праве рамя.

„ЦАР ХУДОБИ".

В своїм домі в Келґарі, Алта., умер 24 лютого в 81 році життя сенатор Петрик Борнс, останній з західних „царів худоби".

Сенатор Борнс умер міліонером, хоч в 23 році свого життя, в 1878 р., приїхав з Онтеріо до західної Канади з порожними руками. Він зразу був взяв гомстед коло теперішнього міста Мінедоси в Манітобі, відтак пішов до роботи при будові залізниці з Форт Віліям до Вінніпеґу, а заробивши трохи грошей взявся торгувати худобою. Він вислав залізницею перший ваґон свиней з Манітоби до Онтеріо. Коли в 1886 р. Мекензі і Мен зачали будувати нові залізниці, Борнс, який знав Макензіа з хлопця, використав своє знакомство в той спосіб, що став доставцем мяса для його робітників. Остаточно опинився в Алберті, де став гуртовим доставцем худоби й мяса для склепарів в Брітіш Коломбії. Його бизнес розвинувся так, що з часом він побудував свої власні різні в Келґарі, Едмонтоні, Венкувері, Принс Алберт, Ріджайні, Вінніпеґу і Сіятл.

Заложив також 65 молочарень та фабрик сира. Мав свої канцелярії й за морями, а саме в Лондоні, Ліверпулі та Йокогамі. В 1928 р. відпродав свою фірму П. Борнс і Ко. за 15 міліонів долярів. В 1931 р. премієр Бенет назначив його сенатором.

ПРОДАВ ЖІНКУ.

З Букарешту (Румунія) подають, що селянин Діоніз Мерену зі села Раковиця в Семигороді, продав свою жінку одному з сусідів за 10,000 леїв (около 300 зл.). Умову підписали в приявї багато свідків. Поліція веде слідство.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ У КАПЛИЦІ.

В селі Голубах ковельського повіту захоріла на ґрипу 19-літня Ґеновефа Гарасимович. Її чоловік рішив відвезти її до лікаря в місті, однак по дорозі вона вмерла у залізничому ваґоні. Тіло відставлено до цминтарної каплиці в Ковлі. Коли на другий день піднесли віко домовини, здивувалися дивним виглядом небіжки. Мала ще рожеві лиця та губи, а на зеркальці, приложеному до рота, була слідна пара. Все промовляло за тим, що жінка находиться в летарзі. Одначе покликаний лікар ствердив знову смерть. На енерґійне домагання найближчої рідні похорони відложили до другого дня, а при домовині поставили сторожу. На другий день не було, вже сумніву щодо смерти. Всеж таки родина запевняє, що небіжка замерзла в каплиці.

УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛ ПРО ШИКАНИ ПОЛЯКІВ

ВАРШАВА. — У польському соймі виголосив український посол д-р С. Витвицький промову, в якій між іншим навів такі випадки: „Обїжджаючи край як посол, запримітив я цікаве явище: ото здовж багатьох доріг лежать понищені хрести і статуї. Дуже прикре враження вони роблять, і дивну, а при цьому дуже сильну вимову мають ці німі, скалічені, покинені в придорожніх ровах Христові статуї. І дивна річ: цим явищем державна адміністрація зовсім не цікавиться, хоч ясно, що тою роботою кермує якась політична орґанізація... В дні 1 листопаду м. р. впадає до церкви поліція і переводить ревізію в цілому її нутрі, не виключаючи престола, шукаючи за вікном, який там мав бути зложений з нагоди Богослуження за душі поляглих Українських Стрільців... Був я раз свідком комуністичного фестину, на якому бавилися люди від рана до вечора. Все впорядку. Зате в інцому випадку один голова читальні „Просвіти" був покараний гривною або арештом, коли аматорська вистава закінчилася пів години пізніше... В косівському повіті староство рішило усунути з повіту 15 українців, там здавна осілих і там працюючих... Досі конфіскатою обложений український національний гимн. Сконфісковано понад 200 історичних і белетристичних видань, які рішучо в нічому не нарушують інтересів держави, ані почувань польського народу, наприклад „Старий Галич" д-р Крипякевича. Конфіскатою обложений також „Кобзар" Шевченка".

БІЙКИ ПОЛЯКІВ З ЖИДАМИ.

ВАРШАВА. — На варщавському університеті знова вивязалася бійка з польськими і жидівськими студентами внаслідок чого 12 жидів пішли до шпиталю. Наперед ця бійка вивязалася поміж самими поляками: радикалами і націоналістами. Але скоро поляки між собою погодилися і напали на жидів. Наука на університеті з приводу цього припинена.

НИНІ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ВЧОРА БУЛО ЗЛЕ.

МОСКВА.—Волтер Дюранті, кореспондент „Ню Йорк Таймс" в Москві, який від кількох літ „вибілює" Совети, нині признає, що дотепер в Советах не було все так як треба. За советською урядовою ґазетою „Ізвєстія" він твердить, що впродовж останніх двох місяців 87 відсотків ріжних рішень в президії Московських Совєтів зроблено в той спосіб, що тільки питалися членів про їх гадку, часто лише через телефон. Зновуж буджет минулого року був потверджений не повним засіданням членів, тільки президією. Та аж тепер буде добре, говорять „Ізвєстія", а за ними Дюранті; коли впровадять „сталінську конституцію" в життя.

ДАЛІ ВБИВАЮТЬ СТАХАНОВЦІВ.

МОСКВА. — З Хабаровська повідомляють, що лісові робітники у постишевському районі коло Хабаровська напали на „стахановців" Земелянова та майстра лісових робіт Ґоломедова і вбили їх а партійного орґанізатора Сальнікова ранили. Влада арештувала винуватців і їх розстріляла.

„МУДРОЩІ" МОСКОВСЬКИХ ІНЖИНІРІВ.

МОСКВА. — „Соціялістіческоє Земледелія" повідомляє, що фабрика рільничих машин „Красний Плуґ" випустила 200 тисяч борон, але вони такі нездалі, що колиб ті борони пустити в ужиток, то вони зменшили би урожай на 200 відсотків.

РЕФОРМИ НА АНҐЛІЙСЬКОМУ ДВОРІ.

ЛОНДОН. — Впродовж трьох-місячного панування короля Юрія позначилися на анґлійському дворі реформи, які прямують до того, щоб усунути з анґлійського двора ці інтернаціональні елементи, якими окружився був попередній король Едвард, а впровадити туди назад тісний круг старої анґлійської аристократії. Проти цього „інтернаціонального елементу" виступав колись завзято кантерберійський епископ, називаючи його „чужим для найкращих інстинктів і традицій Британії".

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ЗНОВА ПОБІДЖАЮТЬ.

САЛЯМАНКА. — Еспанські революціонери, які на одному відтінку були потерпіли поразку, перейшли знова у наступ і знова здобувають над червоними перевагу. Вони посунулися на північно-західньому фронті кілька миль вперед. При тому вони зістрілили девять ворожих літаків. В розмові з кореспондентами ґен. Франко заявив, що вкоротці революціонери здобудуть Мадрид, після чого горожанська війна в Еспанії добіжить свого скорого кінця.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807

За оголошення, редакція не відповідає.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИМОГА ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ

На цю тему була поміщена в нашім органі стаття одного з рідношкільних діячів у старому краю. Її автор торкнувся дуже важливої справи відповідальности за вчинки кожної людської одиниці, а зокрема тієї, що займає якесь репрезентативне, громадянське становище. Він згадав за звичайну, такби сказати законну відповідальність перед державними законами і установами (суди, поліція, тощо), як теж і за **моральну відповідальність** — перед публичною опінією і історією. І цій моральній вартости автор приписує особлившу вагу і вартість. Бо саме ця моральна вартість — це властива сила нації. Та на жаль так є, що саме цього „творчого чинника" — у нас так мало. І це, що в нас є так мало відчуття моральної відповідальности за вчинки, є, якце слушно підкреслює згаданий автор, одною з причин недомагань нашого національного життя, як в краю, так і тут на іміґрації.

Хто приглядається нашому народньому життї в Америці, в минулому і сучасному, той мусить признати, хочби на прикладах, яких ми свідками, що в нас і досі не перевелося „гуляй-поле". Ми бачимо ще й тепер невідповідальні вчинки розперезаної отаманії, яка прикриваючись раз анонімами, а іншим разом отверто, допускається аморальних вчинків, за які треба соромитись цілій іміґрації. Та одиниці можуть не мати нічого до втрачення, але цього не можна сказати про громадянство. Невідповідальні вчинки одиниць, що прикривають ці вчинки ще й іменем якоїсь орґанізації чи якогось часопису, є на жаль вчинками, які понижують теж і тих усіх громадян, які до цеї орґанізації належать, і які віддають провід в орґанізації у руки невідповідальних за вчинки людей. А що така орґанізація, хочемо чи не хочемо, є теж і частиною збірного життя цілого нашого національного орґанізму в Америці, то зовсім природно, що й на весь той орґанізм спадає ганьба за те, що він не знаходить в собі настільки сили, щоб вдержати в громадськім житті певні моральні принципи.

Аморальні одиниці не годні зрозуміти висказу Ліліенкрона: „Не суди інших завсігди по собі: трапляються теж порядні люди". Вони думають, що всі є такі, якими вони є. І тому всюди бачать тільки багно, бо самі жиють у багні: як в думках так і ділах. Вони теж не мають нічого до страчення, то й до свого імени й своїх діл не привязують дійсної етичної вартости. І не дбають про будуче цих орґанізацій, яких фірму використовують. Бо як знищать одну, підуть до другої. Цілком так як: „Діду! Село горить!" А дід: „Або що, беру торбу і іду в друге". Та куди піде громадянство? Що буде з його моральним добром? Про це мусять постійно й обовязково думати всі ті, в кого є правдиве почуття громадської відповідальности.

РОЗКРИВАЮТЬ ЗЛОЧИНИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ

Від редакції: У Вінніпеґу, в Канаді, виходить українською мовою тижневик „Правда", що його видають українські комуністи, розчаровані в режімі Сталіна. Деякі з них їздили особисто до Советів й переконалися на власні очі про жорстокість цього режіму й про блахман большевицького устрою. Деякі з них, як от Сембай, або Ірчан, попали в арешти ҐПУ і їх розстріляли. Тепер згаданий тижневик, під редакцією Лобая і Кобзея, демаскують сталінський режім, описуючи особисті враження тих комуністів, що їздили у відвідини до Советів. Пару місяців тому вони були помістили листа жінки розстріленого Сембая. В ньому ця нещасна жінка, що їй вдалося якось по смерти чоловіка виратись з „вимріяного раю", закликує канадійських товаришів-комуністів, щоб пімстили смерть її чоловіка. Тепер ця сама „Правда" помістила довгого листа У. Панькової, до Кобзея, в якому теж і вона описує страхіння під большевицькою владою, До цього листа подає редакція „Правди" такий коментар: „Родина Панькових жила у Вінніпеґу й виїхала до Радянського Союзу в 1932 році. Тов. А. Паньків був активним членом робітничих орґанізацій і є добре відомий серед українських і російських робітників у Вінніпеґу. Чому і як виїхала родина Панькових з СРСР описано в листі, який починаемо друкувати понижче".

Ми зі свого боку друкуемо цей лист на те, щоб наші читачі знали, що пишуть про Совети самі комуністи.

Лондон, Анґлія,
14. січня 1937.

Дорогий Товаришу Кобзей!

Листа вашого і ґазету „Правду" ми одержали, за що щиро дякуемо, що ви всеж таки не забули про нас. Ми перечитали вашу ґазету не раз, а вже яких два рази. В ній написана дійсна правда.

Ви пишете, що ґазета „Правда" заскаржена до суду. Це так воно іде на світі. Мало людей , щоби любили правду. Так і ми переконалися на власній своїй шкірі. Ми писали багато справедливих листів до товаришів про СРСР, а вони на ту правду кидали болотом; називали нас брехунами та лигунами, цебто, що ми не хотіли працювати в Рад. Союзі. А чогож ми в Канаді любили працювати, і в Латвії, і також в Анґлії працюемо? Бизнесом не займаемося. А тільки з СРСР не хотіли працювати. А то навпаки, ми працювали в СРСР, не мали ні одного виходного, цебто по їхньому так називається вільний день.

Мій чоловік працював у столярному цеху на Тракторному заводі в Харкові. Він працював пять днів на себе, а шестий день для правительства. Він називався найкращим ударником цеху. І ці найкращі ударники діставали червоні книжочки на продукти. Щож це були за продукти? Давали одне кільо камси (маленької рибки), такої що не годен був їсти, бо вона була майже гнила, а також кіло біскветів і кіло твердих цукорків, таких, що можна й зуби поломати, і кусенятко мила для вмивання. Оце все давали ударнику раз в місяць, за цю щиру працю чотириденеву на місяць. А той, що не хотів іти працювати для правительства, то й того не дістав, бо не ударнику дають тільки білі книжочки, а на їх тільки дістанеш кіло ячмінних або гречаних крупів і кіло цукру і олію з сонічника 200 грамів. І часом дістають по пів кіло гнилих оселедців. Оце все на цілий місяць. А ударники то нібито мали дубільтово, мали білу книжочку і червону. А хліб кожного дня видавали для робітника 600 грамів на день. Але той хліб чи можна їсти, коли він сирий, кислий і помішаний з якоюсь половою; виглядае як їжак.

Уявіть собі, чи може робітник працювати за цю поживу. Я знаю, що найліпший активіст канадійський, коли би попрацював за цією їдою, то він втікав би де перець не росте. Забув би про свою активність, та ще до того і босий. І приходиться за цією марною получкою стояти в болоті або в снігу під розкритим небом. Я як постояла за нафтою від шестої години рано до шестої вечера в болоті, то дістала запалення легких, так що до цих пор лічу і не можу злічити.

Нам давали городи на Тракторному заводі: колективній американській ґрупі, чехословацькій і німцям. Зорали нам ніби трактором, але так зорали, що після трактора трава стояла. Ми брали рискалі і сапки і розбивали цю груду, і копали рискалями ту траву. Виробляли собі городи. Я працювала від ночі до ночі на цьому полі, думала, щоби якнебудь городини діждатися, щоби не купувати на базарі, бо там все дуже дорого. І чогож ми доробилися? Картопля виросла величини оріхів. Моркву, цибулю безпризорні[1]) в ночі покрали. Їх там є дуже багато, бо їхніх батьків повисилали на Соловки,[2]), а діти розсипалися як руді миши, хто куди попав, хто просити, а хто красти.

Ольга Сембай писала в своїм листі, що таких нахабних людей ніде в світі більше нема. Вона правду писала, що там страшне нахабство, але чому це так є, то Ольга Сембай не пояснила. Я певна, що як би в якій іншій країні був голод і така наглість, то й інші народи булиб такі самі. Бо коли людина не мае нічого, а другий мае більше, то вона кидається всіма способами, щоби дістати щонебудь приодітись. Я їм не дивуюся, я теж була „спекулянтка", як і руські. Мене заставив голод, бо інші американці приїздили по контракту як спеціялісти, то їм давали Інснаб,[3]) цілком інший кооператив, а також яких партія висилала, от як Крупівської сестра. Вона зовсім не спеціялістка, а партія в Канаді постаралась для неї Інснаб, зробила її жінкою Юена, того, що сидів в тюрмі. Яка підла брехня партії. Її чоловік зовсім не Юен, а мав штор в Канаді і висилав її по 25 долярів кожного місяця на Торґсін. Вона жила дуже добре, дали її в гостинниці безплатну кімнату і дали її посаду учительки для европейської ґрупи. А другі курсанти мали теж Інснаб, котрі Канада теж висилала. Вони мали там поживу добру. А ми і Шаванди, може ви знаєте про них, то були на гражданському пайку. Попроїдали де що мали, одежу, музикальні інструменти, годинники і т. д. Продавали ми в двох з Шавандою на базарі.

Коли я дістала оцей хліб на наш пайок, то я його несла на базар, щоби продати і купити літру молока хоч для дітей. Мене зловив міліціонер і назвав спекулянткою, що я продаю кооперативний хліб. А я йому сказнала, що я не спекулюю, а міняю на молоко. А чому ви в кооперативі не даєте хоч пів літри молока на день? А він до мене каже: „Без разговору, ідім в участок, там звами розправимось". Звідки взялася русска жінка і стала мене обороняти Вона сказала: „А твоя жінка не продае хліб на базарах? Та я її сьогодні бачила, як вона продавала!" А він що то подумав і сказав: „На етот раз прощаю, а на второй раз как споймаю, то заплатиш 50 рублей штрафу".

Ми тільки жили 18 місяців там і нам так тяжко приходилось жити. А тії горожани жили роки в такій нужді, в голоді. За півтора року вмерли міліони. Ще в містах то не так вмірали, а по селах то страшно подумати. Отже тому я їм не дивуюся, що вони крадуть. Запомоги в советах нема ніякої. Як не працюєш, то і не їси. Але як і працюєш, то голоден.

В 1933 році було відложено від праці 300 робітників в одній фабриці. І коли відложили від праці, то вигнали з помешкання. Бо там кожний завод дає доми для робітників, котрі працюють в заводі, а як викидають з праці, то викидають з помешкання. Жаль було дивитися, який був плач діточок, які не мали хати, не мали де притулитися, заки їхні батьки знайшли працю. Скільки вони перенесли горя. За щонебудь, за якунебудь дрібничку викидають з праці, називають спекулянтом. Дітей маленьких викидають зі школи за те, що не хотіли співати, або опізнилися кілька разів до школи, або про батькового батька, цебто діда, винайшли, що він був колись якимсь писарем, або був старшим в громадських справах. І цих бідних діточок так багато повикидали, що їх є більше, ніж тих, в школі. Це будують такий соціялізм. Подумайте, що ці діточки винні за те, чим були їхні батьки або діди.

(Далі буде).

1) Безпризорні — бездомні, безпритульні діти. Вони харчуються тим, що вдасться їм дістати, і сплять, де попало. Життя таких дітей змальоване в радянській фільмі „Шлях до життя", що її показувано в Канаді. Але теперішні „безпризорні" в СРСР не є діти революції й громадянської війни, бо від революції минуло 19 років і тодішні діти стали дорослими. Теперішні безпритульні в СРСР, це вже продукт „сталінської епохи".

2) Соловки — Соловецькі острови на півночі СРСР, куди сталінська влада засилає політичних вязнів.

3) Інснаб — Інностранное Снабжение, або постачання закордонних товарів і харчів для упривілійованих груп в СРСР.

ЯК ТРЕБА ЖИТИ?

Людина безвільна й людина волі. — Скільки енерґії зуживае мозок? — Пів міліона годин. — Години вкрадені й години вихіснowані.

Життя багато людей можна прирівняти до корка, яким на величезному океані кидають хвилі без мети та означеного напряму. А мало є таких людей, які — наче новочасний корабель — хоч мають керму, компас і механічну енерґію, які дають їм нагоду дійти в означену пору до визначеної мети — не вміють зовсім використовувати того приладдя.

А кермою для людини є його воля, компасом пляновість, пристанню визначена мета, безмежним океаном життя, енерґію в людині витворює подібно, як під кітлом вугілля — пожива, яку їмо щодня.

Людина крім того має ум, від якого залежать усі повищі чинники і якими ум кермує. Умова праця зуживае так мало енерґії, що кожний може на неї здобутися, щоб поширити своє знання, що влекшує мандрівку по життєвому океані. Людський **мозок, що є осідком думки, зуживае менше ніж тисячну частину сили, яку дає ложечка цукру та скибка хліба з маслом. Решта енерґії, яка витворюється з поживи, зуживається на рухи тіла, на працю мязів,** менше або більше пожиточну та доцільну.

Хоч мозок зуживае так мало енерґії, часто чуемо нарікання: „Я такий втомлений, що мені навіть думати не хочеться". Це лише доказує, що тоді нашою працею не кермує ум, або точніше, що енерґії не зужиткуваемо економічно, а часто навіть виладовуемо її без пожитку. Людський орґанізм це чудовий механізм. Коли його не наоливлювати, коли йому не дати перервати працю у відповідному часі, мусить нищитися, перестае докладно функціонувати, або й зовсім знищиться.

Людина, як машина, має своє означене життя, яке можна вкоротити або продовжити. Пересічно людина живе 50 літ, отже як приходить на світ, то приносить зі собою капітал, якого пів міліона годин.

Одначе не тих пів міліона годин є мірою людського життя. Подібно як у машині мірою життя є видатність, у людини мірою життя є видатність діла та сума вражінь і переживань. Час, це не лише гріш, а також вартість. Тому кожний хто хоче вчинити своє життя вартісним, повинен спитатися:

„О, Господи, щож я вчинив із тих пів міліона годин, що ти їх дав мені на світі, зродженому у сонці?"

Та це питання треба ставити не при кінці життя, а після кожного дня, тижня, місяця, року, бо навіть і день це „мініятура життя".

Староримський письменник Сенека*) сказав:

„Є години в нашому життї щоденному, які нам забирають, є такі, що їх нам інші крадуть, а є вкінці й такі, які нам незамітно самі втікають".

Забирае нам години сон, наша буденна праця та конечне заняття, як: зодягання, роздягання, чищення зубів, голення, їдження і т. д. Це, як сказав Гарінґтон Емерсон, „години невільника". Коли відіймемо їх від суми годин, яку маємо до розпорядження, головнож коли те заняття не є зраціоналізоване, то переконаємося, що дуже мало остається нам годин, яких „мистцями" можемо бути. Та можемо значно продовжити ті години, коли зраціоналізуемо наше конечне буденне заняття, коли собі не дозволимо красти годин і коли звернемо увагу на ті години, які нам утікають безповоротно та безкорисно.

Тому, що скількість енерґії в людині в одному дні точно означена, праця не повинна забирати стільки енерґії, яка перевищає сили людини, без нарушення економії сил. Треба теж старатися упрощувати працю, щоби вона зуживала якнайменше енерґії. Отже зраціоналізованим життям можна назвати таке життя, в якому дбайливо виминаємо кожне зайве зусилля, яке не веде до осягнення точно означеного висліду. Навіть найменшого зужиття сили шкода марнувати на зайві рухи та зусилля мязів.

Як приклад можна тут подати працю жінки дома нпр. при прилагоджуванні обіду. Хтось обрахував, що для такої праці, коли жінка не зраціоналізує рухів, виконує зайвих рухів стільки, скільки вистало би, щоб відбути пішки кількамилеву подорож. Тож не дивота, що при кінці дня така жінка каже: „Моєї праці не видно, а я вже втомлена". Кожний з нас, колиб щодня слідкував за своєю працею, заважав би, що зуживае без потреби та без цілі багато енерґії, яку можна би вжити на додаткову працю.

Коли видамо дрібку енерґії яку зуживае наш мозок на це, щоби призадуматися над справами, які ми тут зясували, то наше життя може стати вартісніше й повніше та буде менше причин до нарікань на втому, неохоту до життя, невдачі і т. і.

*) Люцій Анней Сенека, фільософ, народився 4. року по Христі, виховник цісаря Нерона. Нерон присилував його до самогубства 65-тому році по Хр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Джолієт, Ілл. — Якщо Ви приїхали на пашпорт У. Н. Р., одержавши американське візум здозволом на постійний побут, так нема ніякої перешкоди, щоб подаватися о другі горожанські папери.

М. М., Брістол, Па. — Ваші завваги щодо вибору делеґатів дуже слушні. Але вже запізно це друкувати, бо делеґати вже вибрані.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 6-тій ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівняти свої залеґлости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Членів, котрі платять за діти, просимо платити точно кожного місяця. — Павло Мелень, предс.; Осип Логин, кас.; Гр. Готра, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 21. березня, зараз по Сл. Божій, де звичайно. Є важні справи до полагодження, тому обовязком кожного члена є прийти на збори. Напоминаємо довгуючих членів, щоб по зможности старалися сплачувати затягнені довги, бо Бр. каса порожна. Члени, котрі ще не не замовили собі пропамятної книги У. Н. Союзу, хай сейчас замовлять, а не пожадують. — Секретар.

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(18)

— Прадо тягнеться на чотири версти, а я читала в „Провіднику", що є тут багато памятників і фонтан — пояснювала чоловікові Ґлафіра Семенівна.

Минали саме памятник королевої Ізабелі Католички, що зображає королеву на коні з хрестом у руці. Поза памятником почався цілий ряд фонтан (фуенте), що дістають воду з каналу, поведеного з гір. Біля першої фонтани, Обеліско, Іванів викликнув урадуваний:

— Жінка в еспанській ноші! Ну, вкінці стрінули ми справжню еспанку! Приглянься-но Ґлашо.

Була то гарна молода жінка, в короткій чорній спідниці, червоних панчохах, з білою стрілкою, та в черевиках. У волоссі мала високий гребінь і мереживковий капелюшок, прикрашений блистками. На раменах мала закинену хустку в барвисті смуги.

— Таж це мамка — відповіла йому жінка. — Бачиш, що стоїть коло візка, в якому спить немовля. У Франції та і у нас мамки також носять народню ношу.

— Правду кажеш, що це мамка — говорив розчарований трохи Іванів. — У цій Еспанії, вихвалюваній в описах, бачимо народню ношу лише в мамок і в театрі!

— По містах і в нас не видно народньої ноші. То може й тут еспанська ноша є ще на глухій провінції. Ти бачив уже танцюючу дівчину та приглянувся цій мамці, тож хай це тобі вистане.

Наближалися до скверу, посеред якого знімався якийсь памятник. Іванів відчитав напис:

— Христоф Колюмб... Те мусить бути той самий, що відкрив Америку?

— Самособою, що це той відважний моряк. Я пригадую собі, що ми навіть були на драмі „Христоф Колюмб". Треба висісти, щоб добре приглянутися памятникові. Кочеро! Аретез! — сказала до візника.

Іванови обійшли довкола памятник. Ґлафіра Семенівна побачила недалеко багато дітей, що бавилися, та відізвалася, до чоловіка:

— У „Провіднику" сказано, що Мадрид має всього 245,000 мешканців, себто пять разів менше ніж Петербурґ, а дітей бачу тут у парку більше, ніж у всьому Петербургу.

На Сальон де Прадо застали багато публики. Іванів дивувався, що в будний день люди мають час на проходи та висловив думку, що еспанці, то нероби.

На горбі, за залізними кратами, показався величавий будинок. Візник пояснив:

— Міністеріо де ля ґуера...

— Каже, що це міністерство війни. Бачиш, що і я починаю розуміти по еспанськи, — відізвалася Ґлафіра Семенівна.

Опісля переїхали попри Куарто Фуентес, Нептунової та Апольонової фонтани, аж вкінці в далечі показалася брама, яку візник назвав Пуерта дель Алькаля.

— А Презент Парк — сказала до візника Ґлафіра Семенівна.

— Сі, сеньора.

— Бачиш уже мене розуміє — сказала врадувана Іванова.

За залізними штахетами показався за хвилину гарний город Буен Ретіро, оснований ще за Филипа IV., у якому крім велитенських дубів, каштанів і акацій, ростуть цитринові дерева.

У парку публики було небагато. Дехто пив воду, що їм її подавали бідно зодягнені люди. Поза естрадою, що була певно призначена для музики, була реставрація, одначе там не було нікого.

Далеко за деревами Ґлафіра Семенівна побачила воду.

— Там, видно, якась ріка — сказала до чоловіка — чейже це хіба не Манзанарес? Ходімо до цієї води.

Висіли з повозу та пішли пішки до тієї води, що, як виявилося, не була рікою, а великим чотирокутним ставом із дуже чистим плесом. По ставі плавав у човні якийсь аматор у кратчастій сорочці та червоній хустці на голові. Іванови не могли надивуватися, що вода така чиста. Іванів сказав:

— Така вода, що аж любо! Колиб, наприклад, той Манзанарес був також такий чистий, то в ньому можнаб викупатися.

— Цікава я, де тут люди купаються? Таж мусять бути якісь купелі в Мадриді...

— Е, тобі лише купатися в голові! Зазнала вже досить того добра в Біяріці.

— У Біяріці я вславилася костюмами та мала великий успіх, тож хотілаб попробувати щастя в Мадриді, а тимчасом я тут розчарувалася. Правду сказати, то ти змилив мене.

— Як то я? Щож я винен, що ґеографія говорить неправду? Ой, якось тут комарі кусають! — скрикнув нараз Іванів і вдарився рукою по чолі.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ІНШІ ЧАСИ.

Стейт Вермонт хвалиться передовим стейтом в — ковальстві. Урядове обчислення показує, що в тім стейті все ще вдержується велике число ковалів, що займаються кованням коней. У минулому році вони мали в стейті 131 варстатів та робили бизнесу на загальну суму 163,000 долярів.

Самохвальба Вермонту пригадує на високий розвиток цього ремесла-бизнесу яких 30 літ тому. Від того часу часи значно змінилися. Місце возів, тягнених кіньми, заняли автомобілі. Число коней значно зменшилося. Замісць заїздних домів для фір заведено гаражі. Замісць ковалів прийшли автомобільні механіки.

У цей спосіб новий проминсел виріс коштом іншого.

ПОТІХА З ПОРОЖНОГО МІХА.

Хвалиться Карнеґівська Фундація Для Міжнародного Мира закінченням своєї великої історії світової війни.

Оповідає редактор цеї історії, яку це велику працю виконали редактори, що її писали. Щоби прочитати самі тільки офіціяльні документи, видані урядами підчас війни, треба би одній людині 5,000 літ. Значить одній людині цього зробити не можливо: приймаючи пересічний вік праці за 30 літ, на це треба би 166 людей.

Здавалося би, що написана тепер історія збирає все це до купи так, що один чоловік зможе це прочитати. Та ледво, чи багато знайдеться таких, що захочуть її читати від початку до кінця, коли вона має 152 томи.

ЯК ПИСАЛИ ІСТОРІЮ.

Та хоча велику історію мало хто прочитає, все таки люди прочитають хочби її частини. А як уже цього не прочитають, то хоч прочитають, як вона писалася.

Показується, що д-р Шотвел, під котрого керуванням писалася історія, зачав займатися справою ще в серпні 1914-го року. Він вів її далі як голова історичного відділу американської делеґації на мирову конференцію. По версайськім мирі Шотвел остався далі в Европі на шість років. Він установив 12 ріжних історичних рад у 12 ріжних краях. Ці ради складалися з відомих політиків, економістів та інших обсерваторів, що брали живу участь у війні або були спеціяльно вправлені обсервувати факти. Були між ними 35 міністрів ріжних країв з часів війни. Вони написали свої праці в ріжних мовах: англійській, італійській, французькій, норвезькій, шведській, данській, чеській і мадярській.

Це може бути цікаво довідатися тим, що думають, що розумний чоловік пише все з голови. Якби сказав це Шотвелові або котрому небудь з історіків, він сказав би, що хіба дурак таке робить.

В ЧОМУ ПРАВДА?

Спитатися міг би хтось: яку науку дає ця велитенська історія світової війни?

Шотвел видай сподівався цього питання, бо сповіщаючи про видання праці, у своїй публичній заяві дотикається й цього питання.

На його думку, історія світової війни доказує світові велику правду, а саме: ніодин народ у світі не є безпечним так довго, як довго великі держави справляють воєнну техніку.

Значиться: нема що ждати запевнення мира для себе з власних зброєнь, коли й інші держави зброяться.

А чого може сподіватися народ, що не зброїться?

ПОВІНЬ ПОМАГАЄ НАВЧАННЮ ІСТОРІЮ.

Вилив ріки Конетикот у Савт Дірфілді, в стейті Месечусетс, змив останньої весни верству землі й відкрив для людського ока кремінне вістря до стріл. Цілу колекцію таких кінчиків до стріл, 60 числом, віддано до музею.

Мають ці стрілки по кількасот літ. Уживали їх колись червоно-шкірі індіяни, що там жили.

Індіяни не вспіли оборонити своєї землі, і нині їх там нема. Їх місце заняли люди білої й чорної раси.

ХЛОП І ДОЄННЯ КОРОВИ.

Президент Рузвелт дістав одноді письмо, в котрім писалося: „Дорогий пане президенте! Ми, себто Сесил і я, мали з собою невеличку сварку. Він каже, що ви ніколи не доїли корови, а я кажу, що ви доїли. Будьте так добрі й напишіть нам. З глибоким поважанням, Сесил Т. Франсіско, Роберт Ґ. Монров".

Президентів син Джеймс відписав: „Дорогий Роберте й Сесиле! Президент казав мені написати вам відповідь на ваш лист і сказати вам, що він доїв корову, бо навчився доїти ще малим хлопцем. Одначе, він хоче теж підчеркнути, що він ніколи не вважав себе за знавця та що він стратив багато вправи. Я сподіваюся, що це полагодить ваше мале непорозуміння й бажаю вам усього найкращого".

Добре то казати таке про себе в краю, де доїння корови вважається за роботу, яку й чоловік може робити? А що було би, якби доїння корови вважалося за бабську роботу, та якби роблення такої роботи чоловіком уважали пониженням мужчинської гідности?

ПОДРУЖА И ДОВГОВІЧНІСТЬ.

Одно асекураційне підприємство подає, що жонаті мужчини живуть довше ніж нежонаті.

Каже це на основі докладних розслідів довговічности жонатих і нежонатих чоловіків.

Досі звичайно казали, що жонаті живуть коротше, але їм здається, що вони довше живуть.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За місяць лютий, 1937).

ПРИХІД:

З перенесення		$ 58.42
Прихід за лютий		1,836.96
Разом		$1,895.38

РОЗХІД:

а) Висилка до Рідного Краю:		
1) Рідна Школа	$950.00	
2) Визвольна боротьба	500.00	
3) Інваліди	100.00	
4) Політичні вязні	100.00	
5) Укр. школа в Коломиї	70.00	
6) Письменники	50.00	
7) На просвітні цілі на Лемківщині	15.00	
8) Кошти висилки і листів	14.22	$1,799.22
б) Передано сиротам у Фільделфії		7.75
в) Кошти вдержання канцелярії		25.00
Разом		$1,831.97

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід	$1,895.38
Розхід	1,831.97

Остає в касі Обєднання з кінцем лютого 1937 року $ 63.41

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених А. У. Організацій м. Філядельфії.

Річні збори Злучених А. У. Організацій м. Філядельфії відбулися в неділю, дня 7. березня с. р. Головою зборів обрано д-ра П. Дубаса. Секретарював гром. М. Пасічник.

Звіт уряду.

У річному звіті голова Злучених Організацій д-р В. Галан зазначив, що праця в минулому році була дуже успішна. Співпраця зі Злученими Молодечими Клюбами уможливила переведення Першої Українсько-Американської Олімпіяди, що в дальших наслідках дало можність розвинути жваву пропаганду в американській пресі. Для продовження пропагандивної праці молодь видає свій журнал „Українська Хроніка". Внутрі наша громада зєдналась, чого доказом цілий ряд народніх свят та збірок на народні цілі.

Для ведення ширшої народньої праці Злучені Організації кооперували з іншими організаціями, а на Конгрес Обєднання вислано 9 представників. При моральній допомозі Злучених Організацій відновлено працю **Українського Будівельного Товариства**, поставлено трівкі основи під його дальшу розбудову та працю для господарського розвою нашої громади.

Рекордовий секретар М. Рибак зазначив, що успішна минулорічна праця повинна бути лише заохотою до дальшої праці

Касієр гром. М. Дубас подав точний фінансовий звіт, який вповні підтвердив голова контрольної комісії гром. М. Головатий.

Звіт з конгресу Обєднання здавали делегати: Пані Чопик і Пилипів та гром. Рибак, Головатий, Стефанів, Яремко, Пасічник.

По жвавій дискусії над звітами уділено урядови вотум довіря повстанням з місць.

Вибір нового Уряду.

В склад нового уряду на рік 1937 ввійшли: д-р Вол. Галан — голова, д-р П. Дубас і Ю. Яремко — місто-голови, М. Пасічник — секретар в українській мові, М. Стефанів, секретар в англійській мові, пані М. Чопик, касієрка.

Контрольна комісія; Гром.

Праця на біжучий рік.

По дискусії над біжучою працею Злучених Організацій рішено одноголосно стати членами та заплатити річну вкладку до таких організацій: 1) Тов. Українських Інвалідів, 2) Рідна Школа, 3) Просвіта, 4) Музей Визвольної Боротьби у Празі.

На потреби Української Хроніки рішено дати $15.00 та піддержати це філядельфійська видавництво морально.

Будівельне Товариство.

В дискусії над справами Українського Будівельного Товариства висказано думки, що це товариство може принести велику користь нашій громаді, коли його праця буде ведена так, як це започаткував новий уряд.

Нове федеральне і стейтове законодавство відкриває перед цим товариством широке поле до праці. Господарський стан нашої громади вимагає, щоб таке товариство існувало і тому усе свідоме громадянство, а зокрема організації повинні причинитися до його розбудови.

Концерт в дохід музею.

В неділю, дня 21. березня відбудеться концерт, старанням усіх організацій м. Філядельфії, з якого дохід призначений на розбудову українського музею при нашій школі в Стемфорд.

Наступні збори.

Через спізнену пору дискусію над іншими справами відложено до наступних зборів, які відбудуться в пятницю, дня 26 березня.

Просимо усі товариства вислати на ці наради по двох делеґатів та заплатити річну вкладку.

Управа Злучених А. У. Організацій м. Філядельфії.

Виправдання.

Суддя: Ви вкрали одежу пошкодованому як він купався. Чи маєте щось на ваше виправдання?

Обвинуваченний: В тому місці купатися заборонено!

ПОМОЖІТЬ ЛЕМКІВЩИНІ.

На окраїнах наших земель, на Лемківщині, лежить українське село **Босько**, висунене найдальше на північ. З одної сторони загрожене воно під національним оглядом від чужих впливів, та з другої від релігійним наражене воно на православія та ріжні секти.

Останками сил воно бореться за своє релігійне й національне існування. Мимо кризи побудовано в селі читальню „Просвіти", заложено оркестру, аматорський гурток, основано молочарню, побудовано до церкви величаві сходи. Село хоче піднестись під культурним оглядом, щоб урятувати дотепершній стан посідання. Найбільшеж загрожена молодь. Кромі цього молодь загрожена й під моральним оглядом. Щоби рятувати наші діти рішено вибудувати в селі захоронку та віддати її під провід Українських Монахинь, що виховуватимуть дітей у релігійнім і національнім дусі. У селах, де вже захоронки існують, видно наслідки безінтересової, щирої праці Монахинь. Село підноситься морально, свідомість і любов до Церкви і Батьківщини росте, діти учаться цінити своє, шанувати старших. Будову захоронки, — як бачимо на світлині — вже зачали і допровадили її під дах, одначе тяжко її докінчити, бо село не може більше дати; у селі крайна нужда й зубожіння. Тому кличе о поміч, в першу чергу до всіх Бощан, що не забули ще про рідне село та які бажають для свого села, в якім родились і виховались, добра, розвитку і кращого завтра. Дальше кличемо всіх наших земляків: Не відмовте нам хоч малої лепти: Поможіть в імя Христове і в імя любови до Рідної Землі, що шукає способу, якби врятувати нашу молодь — нашу надію й наш цвіт перед моральною й національною загибіллю. Зрозумійте вагу справи і наше невідрадне положення. Без Вашої помочі ми не в силі зачатого великого діла довести до кінця. Світлий примір зрозуміння ваги захоронки дав усім наш односельчанин Микола Козак з Форд-Сіти, Па., що цілу свою будівельну площу побіч церкви в Босько, одержану в спадщині по батьках пожертвував для цеї Захоронки в родинному селі. Цей великодушний дар не забудуть грядучі поколіня і з вдячністю згадуватимуть свого великого Добродія. Бощани! Хто з Вас перший вступить у сліди Миколи Козака?

Оцею дорогою звертаємося й до всіх Всечесніших та Високопреподобних Отців, щоб заохотили своїх парохіян до пожертв на богоугодну ціль і самі, щоб зложили відповідний даток. Звертаємось і до Хвального Комітету Помочі Лемківщині і до всіх наших Установ та Товариств, просимо всіх емігрантів Лемків й усіх прихильників Лемківщини, щоби поспішили на поміч своїм братям у Рідному Краю, що виставлені на тяжку пробу й на велику небезпеку винародовлення й релігійного занепаду. Церкви і захоронки одинокі наші твердині й кожний повинен зрозуміти їхню вагу. В Боську ця твердиня ще й тому необхідна, що село лежить на найдальше висуненій станиці і мусить видержувати сильний напір православя і большевизму.

Комітет Будови Захоронки в Боську.

Жертви і грошеві датки пересилати до Комітету Будови Захоронки через Обєднання, або до Земельного Банку у Львові.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ШІКАГО, ІЛЛ.

На народні цілі.

Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252 У. Н. Союзу, ухвалило на своїх місячних зборах уділити з товариської каси $10 на народні потреби в Рідному Краю. Окремо члени відділу зложили ще $7, так, що разом вислано через Обєднання $17, призначуючи по $6 на інвалідів і політичних вязнів, а $5 для письменників. На зборах зложили жертви такі члени: І. Сливка, А. Багрій, Л. Тягнибік і Н. Батюк по $1, а П. Хомин 50 ц. Дрібними зібрано $2.50.

Микола Батюк, секр.

ШЕНАНДОА, ПА.

Коляда на народні цілі.

Урядники від. 98 У. Н. Союзу постарались на місячних зборах колектуючи членські вкладки, зібрати при тій нагоді коляду від тих членів, що могли жертвувати. Крім того, секретар відділу Іван Чорний пішов за колядою по деяких домах своїх знайомих, і в такий спосіб зібрано разом $12 та вислано їх через Обєднання, призначуючи по $4 на Рідну Школу, інвалідів та на просвітні цілі Лемківщини. Жертвували: о. М. Капиць $2; Й. Леско, І. Чорний, С. Гевчук і Джені Оравиць по $1; Я. Морох, Н. Максимчук, І. Зємба, А. Починок, В. Пилипяк, Й. Рудалевич, О. Слутяк і С. Слутяк по 50 ц.; І. Піданий, Е. Монастирський, Н. Демянчук, О. Пронишин, А. Малимін, М. Курило, І. Дудич і А. Лукасік по 25 ц.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й.

На Рідну Школу.

Жертви зложили: С. Хорт $2; по $1: С. Оліяр, С. Максимик, А. Тарасик, В. Масляник, А. Стець, С. Кінь, І. Матяшко, М. Студений, Н. Чехович; по 50 ц.: Ф. Смільницький, Марія Окаль, І. Мацко, М. Бочнович, І. Нестор, Д. Гишка, Т. Кінь, Анна Котанська, Катерина Мацко, С. Сухина, Марія Курило, П. Нестор, В. Кіндюх, І. Окаль, Т. Грицко, А. Зачидло, М. Котанський, Н. Кіцак; по 25 ц.: І. Ґаврон, Т. Ямельська, Марія Удич і Г. Сухина. Зібрано разом $20 і з тої суми вислано $10 на Школу в Стемфорді, а $10 переслано через Обєднання на Рідну Школу. Ці жертви, це була щедрівка, яку зібрали молоді хлопці й дівчата в часі дощу й ожеледи, тому й належиться їм признання за їх трук.

о. Е. Сидоряк.

БОСТОН, МАСС.

Коляда на Рідну Школу.

До коляди, яка вже була частинно проголошена, а яку заколядували молоді панночки з Бостону, М. Тафранська, М. Золочівська, А. Кучер, А. Івашко, З. Івашко, А. Чопик, додаємо таких жертводавців:

О. Л. Кущнір $2; Н. Давискиба $1.50; по $1: П. Мороз, Г. Зварич, М. Шеремета, П. Боднар, С. Кучер, І. Купчик, Д. Щидлівський, В. Хомич, І. Матейко, Ґ. Костецький, Д. Кузь, З. Музика, Е. Мусіловський, І. Френчко, Й. Ничас, А. Івашко, А. Бенцаль, М. Гримак, Т. Марушак, М. Майданий, Т. Оверко, С. Бойко, А. Шафранська, Ф. Дейвид, М. Попович, З. Козак, Н. Довганюк, Г. Крикливець, В. Вест, О. Січкоріз, С. Полещук, Н. Котапський, П. Улашкевич, П. Ґрудзінський, М. Бордун, Ю. Смолюх, О. Рибак, К. Тиличеп, А. Томаш, З. Шафранська, І. Чопик, С. Чопик, Т. Костецький, О. Любачівський, О. Галатин, М. Старушко, Н. Мельник, С. Федірко, М. Щука, І. Гримак, Н. Ґаландзій, І. Буцяк, М. Буцяк; М. Буцяк; по 50 ц.: П. Лисюк, К. Біляк, М. Парфинюк, П. Ульчак, О. Школяр, І. Томаш, Г. Золочівський, Г. Полещук, М. Чипига, Д. Зінковський, В. Панталюк, В. Піняк, Л. Ковердович, Г. Петрейко, А. Ґула, Г. Попович, Й. Бербилецький, С. Сухецький, М. Давискиба, О. Панкевич, І. Масний; по 25 ц.: Ю. Капщок, Й. Кроповінський, Я. Довганчук, Н. Горуць, Марія Заяць, М. Боднар; Д. Романів 20 ц. а П. Вовк 30 ц. Разом заколядовано $81. розходу було $1.85. Переслано через Обєднання на Рідну Школу $79.15.

А. Кучер.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На народні цілі.

На звичайних зборах тов. Зоря, від. 69 У. Н. Союзу, що відбулися на 13. березня, ухвалено призначити з товариської каси $20 та розділити ту квоту по $5 на такі народні цілі: Рідна Школа, інваліди, Просвіта й визвольна боротьба. Гроші вислано через Обєднання.

За уряд:

Й. Забавчук, предс.;
С. Слива, касієр;
Е. Парницький, секр.

ВІДОЗВА,

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З ПІДГАЙЧИК, ПЕРЕМИШЛЯНСЬКОГО ПОВІТУ.

З весною цього року громада Підгайчики приступає до будови нового шкільного будинку, який є дуже потрібний для навчання дітей; бо старий будинок зовсім невигідний. Село стягає потрохи матеріял на будову, але з огляду на зубожіння села ця справа поступає дуже поволі вперед. Будова такого будинку є впрост понад сили місцевих громадян. Тому комітет будови рішив звернутися до своїх односельчан в Америці, та прохати їх, щоб ласкаво помогли нам і перевели збірки на ту ціль. За всі жертви ми будемо дуже здячні. Датки просимо слати на руки комітету будови школи в Підгайчиках.

За комітет: Павло Трач, Василь Яремчишин, Михайло Боніс, Гринько Дзядів.

Ця відозва прийшла на руки Пазі Дзядів, що походить зі згаданого села і вона передала її Михайлові Миколовому. Він порозумівся з іншими односельчанами і всі вони рішили створити тимчасовий комітет рідному селу. Ось цей тимчасовий комітет кличе всіх інших односельчан з Підгайчик, щоб відозвались на цей заклик, подали свої адреси, а потім можна буде вибрати сталий комітет.

За комітет: Йосиф Хомів, 774 Fox St., Bronx, N. Y., Віктор Яремчишин, Пазя Дзядів, Михайло Миколів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 19. березня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашінгтон ул. Просимо всіх членів прийти на ті збори та вирівняти свої вкладки. — В. Мандзій, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в пятницю, 19. березня, в годині 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти н ці збори. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівняли свої залеглости. — Б. Ярема, предс.; М. Дубас, кас.; Д. Семенюк, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запорозька Січ, від. 385, повідомляє членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 21. березня зараз по Службі Божій в галі церковній. — О. Шабатура, предс.; Н. Дмитрик, кас.; О. Козак, секретар.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2-гій пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо мусимо полагодити справу щодо ювилею нащого Тов. Члени, що хотять замовити собі ювилейну книгу, то просимо принести $1.00 на збори. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівняли сво їввкладки. — Т. Ковальський, предс.; М. Прохович, кас.; Г. Тимчій, секр.

RARITAN, N. J. The Ukrainian National Association, Branch No. 332, recently held the annual meeting when the following young members were elected as officers: Miss Anna Brigida, President; Miss Catherine Popadiuk, Vice-President; Peter Prychta, Secretary; Michael Balitzki, Treasurer; Michael Wengryn, Recording Secretary. The next meeting will be held on March 22, after that the monthly meetings will be held every third Monday of the month at 7:00 P. M. We hope all the young members will now take more interest in the U. N. A. — Michael Wengryn.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членниць, що квартальні збори відбудуться в суботу, 20. березня, в годині 7:30 ввечір, в гали Укр. Дем. Клюбу, 24-11 Стейнвий ул. Просимо членів конечно прийти, бо є важні справи до полагодження. Тут пригадуємо вам, щоб ви привели зі собою на збори своїх знайомих і вписали їх у члени У. Н. Союзу. Довгуючих членів напоминаємо вирівняти свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не приявний на цих зборах член чи урядник підлягає карі згідно зо статутом. — І. Сидор, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 1-шій пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо буде рішатися дуже важна справа, котра принесе користь для Товариства і У. Н. Союзу. Членів, котрі бажають мати пропамятну книгу У. Н. Союзу, просимо прийти на збори і замовити у секретаря відділу, зложивши 1 дол. — Семен Чорномаз, секр.

ДАНБУРИ, КОНН. Бр. св. О. Николая, від. 281, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що перші квартальні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2:30 пополудні, в гали церковній, 2 Робертс ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. Нові кандидати, котрі хотілиб стати членами цего Братство і У. Н. Союзу, зволять прийти на збори, а радо їх приймемо. — М. Маркевич, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє всіх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2-гій пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі хочуть мати пропамятну книгу, нехай зголосяться до секретаря при плаченню вкладок на цих зборах. — Петро Головачук, фін. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 20. березня, точно в годині 8-мій ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від години 7-мої ввечір. На зборах будемо обговорювати проект на конвенцію У. Н. Союзу, тому кожний член повинен взяти участь у цих нарадах. — Уряд.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2-гій пополудні, в галі під ч. 47 Говп Еве. Обовязком кожного члена є прийти на збори, бо буде касови язвіт за три місяці. — Т. Скоробогатий, пр.; Ю. Нестор, кас.; М. Табачук, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 12-тій пополудні, в парохіяльній гали, 1944 Ірі вул. Просимо всіх членів прийти на збори і привести своїх знайомих та вписати їх у члени У. Н. Союзу. — Мкиола Батюк, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2-гій пополудні. Обовязком кожного члена є прийти на збори і заплатити свою вкладку. Довгуючих членів напоминаємо, щоби сплачували свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Ті члени, що не платять до братства, мусять платити кожного місяця, а тим членам, що платять до братської каси, братство не буде кредитувати більше як два місяці. Члени, що осталися ще в старім роді обезпечення, хай принесуть свої грамоти до виміни, бо щоб колись не жалували. Хто з членів хоче мати ювилейну книгу У. Н. Союзу, хай принесе одного доляра до секретаря, а він вам замовить.

АКРОН, О. Квартальні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 295, відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 1:30 пополудні, в гали церковній. Пожаданим є, щоб всі члени явились на збори, бо є важні справи. — М. Петруха, О. Цепко, В. Пулк, секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 21. березня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Взиваємо всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Особливо ті члени, що забагато довгують, щоб старалися бодай місячні вкладки платити і більше довгів не затягати, бо можуть бути наражені на суспендування. Члени, котрі хотять замовити ювилейну книгу, нехай зголосяться до відділу і за доплатою 1 доляра відділ замовить тільки тим членам, котрі зголосяться. А варта кожному членові, що вміє читати, мати цю книгу. То є дійсно вартісна ювилейна книга зі споминів минулого нашої іміграції, будування У. Н. Союзу і українського політичного життя в Злучених Державах. — Петро Герман, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2-шій пополудні, в гали церковній, 127 Парк ул. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто з членів бажає замовити ювилейну книгу У. Н. Союзу, нехай зголоситься до секретаря. Книжка дуже дешева, бо тільки одного доляра для члена. Просимо членів, котрі мають кого з родини або знайомих, приведіть їх на збори і впишіть до У. Н. Союзу, поки ще не пізно. — Н. Плуговський, предс.; І. Ліпцан, кас.; Й. Децембер, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. березня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 ст 6-та вул. Обовязком кожного члена є прийти на збори в означений час. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівняли свої залеглости. Просимо тих членів, що мають діти і жінки, що ще не є членами У. Н. Союзу, хай постараються вписати їх у члени. — Антиін Карпович, рек. секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 73, повідомляє усіх членів і членниць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 21. беерзня, в годині 1-шій пополудні. Обовязком кожного члена є прийти на збори. — Відділовий уряд.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2-гій пополудні, в гали М. Негребецького, 84 Н. Рівер ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи. Хтоб хотів собі замовити ювилейну книгу У. Н. Союзу, то просимо прийти на збори, щоб не було опісля запізно. — Й. Кривий, секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє своїх членів і членниць, що квартальні збори відбудуться, в пятницю, 19. березня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 1013 Іст Трімонт Еве. Обовязком кожного члена і членниці є прийти на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Члени і членниці, що хочут ьмати ювилейну книгу У. Н. Союзу, повинні прийти і зложити 1 дол. на цих зборах, а секретар замовить їм цю книгу. — В. Гнида, предс.; В. Швед, кас.; Й. Сидор, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться 21-го березня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, 540 Н. Мейн Еве. Просимо всіх членів прийти на збори конечно, бо маємо багато справ до полагодження і дальше товариство тих справ відкладати не може. Довгуючі члени повинні подбати сплатити чимскорше свої залеглі довги, а коли того не зроблять, то наразять себе на суспенду. — Василь Бадан, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, в годині 2-гій пополудні, в гали церковній при Рузвелт Евені. Всі члени мають прийти на означений час і заплатити свої вкладки. Довгуючі члени зволять вирівняти свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, що в лютім були суспендовані, хай цього місяця виповнять свою належитість, то будуть приняті наново. Як усім відомо, вже вийшла з друку пропамятна книга, видана з нагоди сороклітнього ювилею У. Н. Союзу. Кожний член, котрий бажає її мати, має зголоситися до секретаря і на кошт висилки зложити 1 дол., а не член 5 дол. Будемо приймати нових членів і дітей без оплати вступу і лікарських оглядин. Приходіть і приступайте громадно до У. Н. Союзу. — Гр. Болянський, предс.; Н. Крупа, кас.; Іван аМркович, секр.

Актор (стрінув маляря-портретиста): Знаєш, тамтої ночі були в мене злодії . . .

Маляр: Що ти кажеш?! І багато вкрали?

Актор: Трохи готівки, столове срібло, а що найцікавіше, вирізали з рам мій портрет, який ти недавно мені намалював.

Маляр: О! то знаменита рекляма для мене!

Актор: Коли бачиш, вони рами забрали, в портрет лишили . . .

— Люди є дуже дивні. Коли сказати, що на небі є 987,856,784 зір — то повірять. Колиж побачать на дверях карточку з написом: „Свіжо мальоване", не вірять і мусять конче ствердити.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(132)

Втікачі, перетомлені до краю ріжними пригодами, спали твердо цілу ніч. Щойно ранішне сонце, кидаючи свої радісні проміні їм прямо в лице, розбудило їх зі сну. Вони скоро позривалися і позіскакували на землю. Олд Таймер не згадував дівчині про те, що вона у сні згадувала імя якогось „Джері", але цей випадок його дуже болів.

Він відчував в цьому невідомому „Джері" свого суперника. „Цікаве, чи це її наречений, чи вже чоловік?", думав він собі. Він хотів страшно її про це запитати, але чомусь стримався, немов боявся розвіяти собі всі надії. Він вдивлявся пильно в її обличчя і старався відповідь вичитати з нього. Та Калі Бвана була задумана і скупчена на чомусь невідомому.

Поволі між ними оживилася розмова. Нагадавши втечу зі села карликів вона почала висказувати своє зацікавлення тою невідомою особою, що поклала трупом трьох дикунів, які гналися за ними. Хто це міг бути? Звідки він взявся і куди зник? А може він тепер десь недалеко від них? Олд Таймер висказував свої припущення, але чогось певного він теж не міг сказати.

Але Тарзан мабуть був би поспішив за ними і віднайшов їх десь у нетрах, як би не ця пригода зі зломаною гилякою, у висліді якої він опинився наперед у неволі в карликів, а тепер в нетрах під опікою малпів. Він лежав на землі, звязаний дротами і хоч як малпи пробували розкусити, або розвязати ці дроти, то це їм ніяк не вдавалося.